

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ • РЕПУБЛИКА СРПСКА • БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

студијски програм

Сестринство

Водич за студенте

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

UNIVERSITY OF BANJA LUKA
FACULTY OF MEDICINE

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊАЛУЦИ

ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ

**СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
СЕСТРИНСТВО**

Бањалука, 2025.

ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ

Студијски програм сестринство

Уредник

Проф. др Ранко Шкрбић, декан

Текст припремили:

Проф. др Ненад Понорац - продекан за наставу

Доц. др Душка Јовић – руководиоца студијског програма

Технички уредник и компјутерска обрада

Мр. Дајана Врањеш, виши стручни сарадник

Никола Вуколић, информатичар

Издавач

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Саве Мркаља 14, тел: 051/234-100

УВОДНА РИЈЕЧ ДЕКАНА

Поштоване колегинице и колеге!

Уписом на Медицински факултет започињете своје стручно и академско образовање. Ово је битна прекретница у вашем животу јер улазите у свијет биомедицинских наука, свијет медицине и спремате се за једну од најхуманијих дјелатности.

Медицински факултет је јединствен по томе што студиј траје шест година и није степенован него је интегрисан. На првим годинама факултета ће те изучавати базичне биомедицинске предмете како би схватили и научили структуру, организацију и функцију органа, органских система и човјека, што ће вам на каснијим годинама омогућити да можете да уђете у свијет клиничке медицине. Наставни процес предвиђа: предавања, велики број обавезних вјежби и семинара, консултација и захтјева велики радни напор, одрицање и посвећеност. Овакав приступ учењу вам омогућава нове спознаје којима ширите стручна и научна сазнања.

Ваши професори, асистенти и стручни сарадници ће вам бити водитељи кроз свијет биомедицинских и клиничких наука. Надамо се да ће вам бити и узор у будућем одговорном и надасве хуманом послу љекара - доктора медицине.

Имајте на уму да је знање моћ, а да је образовање најмоћније оружје које можете употребити да промјените свијет.

Медицински факултет, Универзитета у Бањалуци вам жели добродошлицу и успјешан почетак студија.

Ваш Декан
Проф. др сц. мед. Ранко Шкрбић

САВЕЗ СТУДЕНАТА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Савез студената Медицинског факултета је студентска организација која се бави побољшањем наставног процеса као и заштитом права и интереса студената на свим студијским програмима на Медицинском факултету.

ССМФ је највећа студентска организација на Универзитету у Бањој Луци и једна од највећих у региону. Бројимо око 2500 студената и преко 150 активних чланова у четири различите секције. Реализујемо бројне пројекте од значаја за јавно здравље као и бројне хуманитарне акције. Секција за научно – истраживачки рад омогућава студентима да се баве научно истраживачким радом и да посјећују конгресе и семинаре широм свијета. Спортска секција броји око 100 чланова и може се похвалити као секција са највише медаља, а тренутно посједујемо и прелазни пехар Универзитета у Бањој Луци, као факултет са највише освојених медаља на студентским играма. Журналистичка секција броји око 30 чланова и обрађује бројне медицинске и немедицинске теме, које издају у студентском часопису „Лимфа“. Кроз рад са студентским организацијама на Универзитету у Бањој Луци и са Унијом студената Републике Српске, реализујемо заједничке пројекте као што су Дани студената, студентски научно стручни скуп „Студенти у сусрет науци – СтЕС“, као и многе друге пројекте.

Битно је напоменути да на факултету постоји још једна организација, Комитет за међународну размјену студената Медицине РС (САМСИК), захваљујући чијем дјеловању наши студенти имају прилику да путују, стичу нова пријатељства, а при томе обављају стручну праксу у престижним свјетским клиничким центрима.

Пожелио бих вам добродошлицу на Медицински факултет. Факултет који ће тражити од вас да учите свакодневно, много одрицања и гријања столице до пола ноћи, али поред тога сам сигуран да вам неће фалити дружење и забаве, јер ми медицинари смо најпознатији по најбољим журкама и најбољим дружењима.

Срећно!

Предсједник Савеза студената
Медицинског факултета Милан Ступар

СЕСТРИНСКА ЗАКЛЕТВА

Свечано се обавезујем пред богом и у присуству овог скупа, да ћу провести цијели свој живот у моралној чистоти и да ћу се одано бавити својом професијом. Ја ћу се уздржавати од било каквог неконтролисаног поступка са болесником и нећу свјесно примијенити лијек који би могао штетити. Све што је у мојој моћи учинићу да побољшам ниво своје професије и држаћу у тајности све личне информације које дознајем приликом обављања мога позива. Са пуном лојалношћу, до краја ћу помагати лекару у његовом послу око болесног човјека.

Florence Nightingale

ОСНИВАЊЕ И РАЗВОЈ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊАЛУЦИ

О нама

Медицински факултет Универзитета у Бања Луци је водећа академска установа у Републици Српској (РС) и Босни и Херцеговини (БиХ) која постиже врхунске резултате у образовању, научноистраживачком раду, трансферу знања и технологије, те иновацијама у подручју биомедицине и здравства. Поред континуираног рада на унапређењу наставног процеса, као највећа достигнућа током 46 година постојања, истиче и међународно препознату научну продуктивност, интензивну међународну сарадњу, инсистирање на континуираној стручној едукацији и цјеложивотном образовању својих алумниста, друштвену одговорност и значајан допринос свеобухватном напретку друштва и заједнице.

Препознајући јасну потребу за висококвалификованим стручњацима, докторима медицине, Универзитет у Бањој Луци је 1976. године покренуо је иницијативу за оснивање Медицинског факултета. Након интензивних припрема које су трајале скоро двије године, Медицински факултет је основан 17. марта 1978. године Рјешењем Скупштине општине Бања Лука бр. 01-012-33/78. Републички секретаријат за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ својим Рјешењем УР-I-03-612/36 од 21. новембра 1978. године дао је дефинитивну сагласност за почетак рада Медицинског факултета.

У кратком времену након оснивања, Медицински факултет постаје једна од кључних чланица Универзитета у Бањој Луци, која и данас показује лидерство у успостављању и унапријеђењу стандарда у развоју наставних, научних и стручне активности значајних за цијели Универзитет, а дјелујући у подручју биомедицине и здравства значајано утиче на цјелокупни развој здравственог система у Републике Српске. Једна од кључних година у развоју Медицинског факултета је 1989. година када у сарадњи са заводима и клиникама почиње реализација наставе на послиједипломском студију из области медицине рада. Такође, почетак израде првих докторских дисертација у том периоду нешто касније омогућиће убрзан развој научноистраживачких потенцијала Факултета.

До 1994. године на Медицинском факултету се реализује искључиво образовни програм Медицина са излазним профилем Доктор медицине. Те године је основан Студијски програм Стоматологија са излазним профилем Доктор стоматологије, од 2019. године назив профила се мијења у Доктор денталне медицине. Годину дана касније, 1995. године, основан је Студијски програм Фармација са излазним профилем Мастер фармације. Препознајући потребу за усавршавањем сопствених људских капацитета и потребе стручне заједнице, Факултет 1996. године покреће послиједиломске студије под називом Биомедицинска истраживања.

Универзитет у Бањој Луци 2007. године постаје интегрисан, од када сви факултети, укључујући и Медицински факултет дјелују у саставу Универзитета. Такође, БиХ је потписала Болоњску декларацију 2003. године, а њена примјена на УНИБЛ у настави на свим студијским програмима почиње од академске 2007/08. године, што подразумева тростепени систем студија и увођење система вредновања предмета и укупног оптерећења студента - *European Credit Transfer System, ECTS*.

Истовремено са структурним и организационим промјенама Медицински факултет наставља свој развој. Тако од академске 2007/08. године почиње извођење Студијског програма Здравствена њега, са излазним профилем Дипломирани медицинар здравствене његе. Надлежно Министарство просвјете и културе Републике Српске доношењем Закона о високом образовању Републике Српске 2010. године у потпуности редефинише принципе високог образовања у складу са Болоњском декларацијом.

Високо образовање 2018. године прелази у надлежност Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво. Факултет се у складу са својим улогама и захтјевима тржишта рада, 2018. године покреће нове студијске програме првог циклуса студија из области здравствених студија и то: Бабиштво, Физиотерапија, Радиолошка технологија, Сестринство, Санитарно инжењерство, Медицинско лабораторијска дијагностика. Истовремено се успоставља вертикална проходност ~~на~~ у области здравствених студија лиценцирањем студијских програма другог циклуса, и то Мастер здравствених студија - модул Здравствена њега и модул Радиолошка технологија и ново усмјерење Ментално здравље дјеце и младих (2019), Мастер физиотерапије (2022) и Мастер медицинско лабораторијске дијагностике (2024).

Данас Медицински факултет у својој структури има интегрисане студије медицине, стоматологије и фармације, затим студије првог и другог циклуса студија здравствених наука, као и трећи циклус студија - Биомедицинске науке. Од академске 2022/2023. године студијски програм Медицина је иновиран и у потпуности усклађен са Европским директивима по садржају и обима теоретске и практичне наставе, када је почело је његово паралелно извођење на енглеском језику, чиме се број страних студената знатно повећао а Факултет и Универзитет у Бањој Луци испунили дугоочекивани стратешки циљ Факултета и Универзитета, интернационализација и већа међународна видљивост.

На Факултету од оснивања до данас дипломирало је више од 2300 доктора медицине, више од 500 доктора стоматологије и исто толико мастера фармацеута. Доктори медицине и денталне медицине, дипломирани фармацеути као и други дипломирани стручњаци из области здравствених наука, дипломци Медицинског факултета, у великој мјери задовољавају потребе цјелокупног здравственог система Републике Српске у који се успјешно укључују након завршетка школовања. Многи наши алумнисти су међународно признати стручњаци, а обављају и многе кључне улоге у домаћим институцијама, тијелима или комисијама. Исто тако, успјешно се укључују у наставак академског и/или специјалистичког образовања и редовно учествују у програмима цјеложивотног усавршавања.

Објекат Медицинског факултета - централна зграда

ОРГАНИЗАЦИЈА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Декан
Проф. др Ранко Шкрбић

Продекан за наставу
Проф. др Ненад Понорац

Продекан за научноистраживачки
рад и међународну сарадњу
Проф. др Маја Травар

Декан
Проф. др Ранко Шкрбић

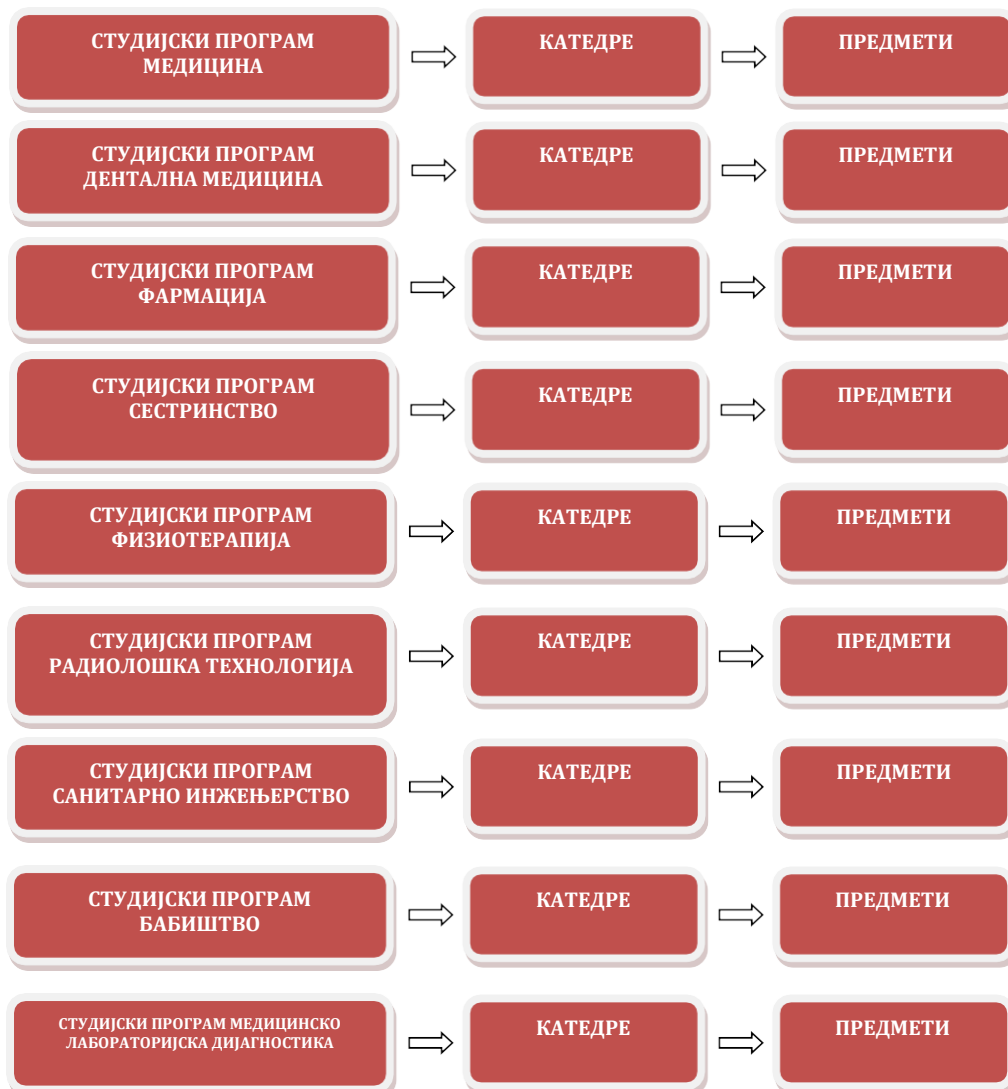

Продекан за наставу
Проф. др Ненад Понорац

Продекан за
научноистраживачки рад и
међународну сарадњу
Проф. др Маја Травар

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО

ПРЕДМЕТИ

I ГОДИНА	II ГОДИНА	III ГОДИНА	IV ГОДИНА
АНАТОМИЈА	ПАТОЛОГИЈА	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА СТАРИХ И ГЕРОНТОЛОГИЈА	ЊЕГА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ, ПОРОДИЦИ И ЗАЈЕДНИЦИ
УВОД У ЗДРАВСТВЕНУ ЊЕГУ	ФАРМАКОЛОГИЈА	МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ И ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА ПСИХИЈАТРИЈСКИХ БОЛЕСНИКА	ПАЛИЈАТИВНА ЊЕГА
КОМУНИКАЦИЈА У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЊЕЗИ	ПАТОФИЗИОЛОГИЈА	КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА ОНКОЛОШКИХ БОЛЕСНИКА И ОНКОЛОГИЈА
ЕТИКА И ФИЛОЗОФИЈА У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЊЕЗИ	ОСНОВИ ХУМАНЕ ГЕНЕТИКЕ	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У ПРОЦЕСУ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ	НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЊЕЗИ
ОСНОВИ БИОФИЗИКЕ	МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ЗДРАВСТВЕНЕ ЊЕГА	СОЦИЈАЛНО И ЗДРАВСТВЕНО ЗАКОНОДАВСТВО	СОЦИОЛОГИЈА ЗДРАВЉА, БОЛЕСТИ И МУЛТИКУЛТУРА
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА ИНТЕРНИСТИЧКИХ БОЛЕСНИКА	ИЗБОРНИ Ментално здравље у заједници Социјална интеграција особа са онеспособљењем	ИЗБОРНИ Сестринство у заједници Изабране теме из здравствене његе у дерматовенерологији
ФИЗИОЛОГИЈА	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У ИНФЕКТОЛОГИЈИ И ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У ПЕДИЈАТРИЈИ И ПЕДИЈАТРИЈА	ПЕДАГОГИЈА И МЕНТОРСКИ ПРОЦЕС У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЊЕЗИ
БИОХЕМИЈА	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА НЕУРОЛОШКИХ БОЛЕСНИКА И НЕУРОЛОГИЈА	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У ГИНЕКОЛОГИЈИ И АКУШЕРСТВУ И ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО	ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА
МИКРОБИОЛОГИЈА СА ПАРАЗИТОЛОГИЈОМ	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА ХИРУРШКИХ БОЛЕСНИКА И ХИРУРГИЈА	ОРГАНИЗАЦИЈА И МЕНАЏМЕНТ У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЊЕЗИ	ПСИХОЛОГИЈА
ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА	ИСХРАНА И ДИЈЕТЕТИКА	СОЦИЈАЛНО И ЗДРАВСТВЕНО ЗАКОНОДАВСТВО
ХИГИЈЕНА	ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ИНФОРМАТИКА	ИЗБОРНИ Здравље младих Сексуално и репродуктивно здравље	ОСНОВЕ РАДИОЛОГИЈЕ
ЗАШТИТА У РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ И СИГУРНОСТ БОЛЕСНИКА	ИЗБОРНИ Здравствена њега у јединицама интезивног лијечења		ИЗБОРНИ Изабране теме из здравствене његе у офталмологији Изабране теме из здравствене његе у оториноларингологији
	Асистирање код ендоскопских процедура		ДИПЛОМСКИ РАД

СТУДЕНТСКА СЛУЖБА

Студентска служба обавља следеће активности:

- упис студената на 1. годину студија
- упис студената у више семестре
- овјера семестра
- пријава испита
- вођење матичних књига
- пријем молби и издавање увјерења
- пријем студената
- издавање различитих докумената потребних за студенте (домови, кредити, стипендије...)

Радно вријеме 08:00-16:00

Рад са студентима 09:00-15:00

Тел. 051/234-100

Е пошта: studentska.sluzba@med.unibl.org

БИБЛИОТЕКА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Библиотека Медицинског факултета располаже научном грађом која својим обимом и садржајем обезбјеђује неопходну подршку студијском процесу и научно-истраживачком раду из области медицинских и здравствених наука. Примарни задатак библиотеке је сакупљање и обрада адекватног библиотечног фонда, снабдијевање научном грађом која омогућава образовање и одвијање научно-истраживачких процеса и давање информација корисницима везаних за библиотечку грађу. Фонд библиотеке садржи монографске публикације (књиге), серијске публикације (часописе), докторске дисертације, магистарске радове, мастер радове, дипломске радове, специјалистичке радове, семинарске радове, научно-истраживачке пројекте, водиче, брошуре и информативне билтене и у сталном је порасту. Поред набавне политике, поклона и донација, фонд библиотеке се обогаћује и издавачком дјелатношћу Медицинског факултета. Од монографских публикација (књига), библиотека поред уџбеничке литературе намијењене студентима, располаже и са стручном литературом намијењеном специјализантима за постдипломски студиј и остале врсте стручног усавршавања. Фонд библиотеке тренутно садржи 10.048 књига (3.561 наслов) у штампаном облику. Осим монографских публикација (књига), библиотека располаже и са одређеним бројем серијских публикација (часописа). Библиотека тренутно располаже са 3.391 часописом у штампаном облику. У библиотеку редовно пристиже одређен број часописа на српском језику и њихова набавка је континуирана. То су часопис љекара и фармацеута Војске Србије *Vojnosanitetski pregled*, часопис Медицинског факултета у Нишу *Acta Medica Medianae*, часопис Друштва доктора медицине Републике Српске *Scripta Medica*, часопис Мозаик медицинских комуникација *Medici.com* и часопис Универзитетско-клиничког центра из Сарајева *Медицински журнал*. Осим наведених часописа, у библиотеку стиже и велики број часописа на енглеском језику чија набавка није континуирана. Поред серијских публикација у штампаном облику, библиотека располаже великим бројем серијских публикација у електронској форми. Библиотека Медицинског факултета путем годишње претплате има омогућен приступ преко програма *Research4Life* сљедећим базама података: *Research for Health (Hinari)*, *Research in Agriculture (Agora)*, *Research in the Environment (OARE)* и *Research for Development and Innovation (Ardi)*. Библиотека Медицинског факултета захваљујући наведеној колекцији има омогућен приступ електронској научној бази Свјетске здравствене организације, бази *Hinari*, која располаже са преко 15.000 наслова најпознатијих биомедицинских часописа и великим бројем књига у електронској форми. База *Hinari* је електронска научна база Свјетске здравствене организације са сједиштем у Женеви, која садржи преко 15.000 наслова биомедицинских часописа у електронској форми. У оквиру електронске научне базе *Hinari*, налазе се научне базе часописа *Ovid*, *Springer*, *Taylor & Francis*, *Elsevier* (један дио), *Karger*, *BMJ Journals*, *Oxford University Press*, *Cambridge University Press*, *Wiley*, *Nature Publishing Group*, *Thieme*, *Canadian Science Publishing* које садрже огроман број научних радова у *full text*-у. Осим наведених научних база часописа, база *Hinari* садржи и велики број колекција биомедицинских часописа у електронској форми. У питању су биомедицинске колекције часописа *PubMed*, *HighWire*, *Free Medical Journal*, које садрже велики број серијских публикација у електронској форми чији су издавачи еминентне свјетске издавачке куће. База *Hinari* располаже и са великим бројем

часописа у електронској форми, чији су издавачи угледне свјетске институције и асоцијације као што су:

1. *American Academy of Pediatrics*
2. *American Association for Cancer Research*
3. *American Society for Pharmacology and Experimental Therapeutics*
4. *American Association for Clinical Chemistry*
5. *American Physiological Society*
6. *American Society for Clinical Pathology*
7. *American Academy of Family Physicians*
8. *American Diabetes Association*
9. *American College of Physicians*
10. *American Heart Association*
11. *American Association for the Advancement of Science*
12. *American Psychiatric Publishing*
13. *American Society for Biochemistry and Molecular Biology*
14. *American Psychological Association*
15. *American Society for Nutrition*
16. *American Society of Clinical Oncology*
17. *American Society of Hematology*
18. *American Society of Nephrology*
19. *American Society of Neuroradiology*
20. *American Society of Tropical Medicine and Hygiene*
21. *American Thoracic Society*
22. *Botanical Society of America*
23. *Canadian Science Publishing*
24. *Microbiology Society*
25. *Australian Medical Publishing Company*

Наведене електронске научне часописе могуће је претраживати на рачунарима у библиотеци Медицинског факултета, а заинтересовани корисници могу послати списак референци или радова који им требају на службени *email* библиотекара Медицинског факултета, који ће им потражити потребне научне радове.

Заинтересовани корисници могу послати списак потребних референци на сљедећи службени *email*: slavisa.zimonja@med.unibl.org. Осим наведених биомедицинских часописа у електронској форми, у бази *Hinari* се налази и велики број књига у електронској форми. У циљу повећања видљивости резултата научноистраживачког рада свих чланица Универзитета у Бањој Луци, све докторске дисертације, магистарски радови и мастер радови, од 2017. године, похрањени су у дигитални репозиторијум Универзитета у Бањој Луци (*E-teze, Phaidra*), и видљиви су на сајту Универзитета у Бањој Луци, што доприноси побољшању истраживачке активности. Такође, на сајту Универзитета у Бањој Луци, у оквиру дигиталног репозиторијума научних радова (*Sova*), унесени су и видљиви научни радови наставника Универзитета у Бањој Луци, објављени у часописима у слободном приступу. Библиотека Медицинског факултета

Универзитета у Бањој Луци је тренутно у фази приступа библиотечко-информационом систему *COBISS.RS*. Тренутни број грађе којом располаже библиотека и тренутни број учлањених корисника:

- Књиге: 10.048
- Магистарски радови: 742
- Докторске дисертације: 581
- Дипломски радови: 2.086
- Мастер радови: 30
- Супспецијалистички радови: 42
- Часописи: 3.391
- Зборници радова: 254
- Водичи: 315
- Семинарски радови: 219
- Специјалистички радови: 5
- Научно-истраживачки пројекти: 23
- Брошуре и информативни билтени: 115

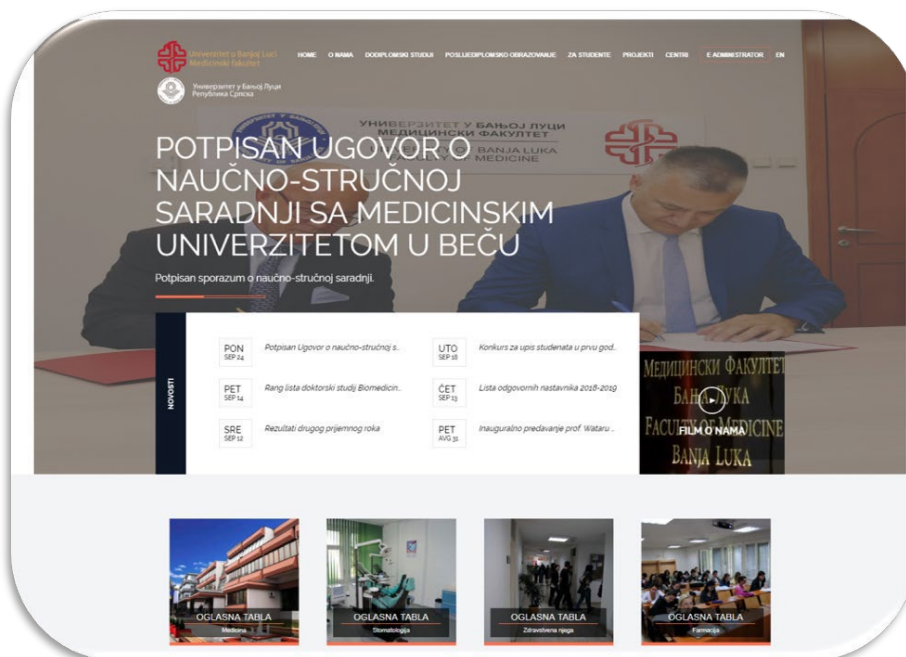
У библиотеци се налази 6 рачунара који су умрежени на интернет. Корисницима библиотеке омогућен је несметан приступ интернету, помоћу којег они брзо и ефикасно долазе до драгоцјених научних информација. Корисници библиотеке су студенти додипломског и постдипломског студија, наставно особље факултета и остали посјетиоци из многих здравствених установа. Број корисника библиотеке је у сталном порасту, тако да је тренутно учлањено 5.180 чланова. Већи дио књига корисници библиотеке могу подићи ван библиотеке, на период од мјесец дана, с могућношћу продужења, док се други дио фонда (атласи, уникатне књиге, магистарски радови, докторске дисертације, дипломски радови, часописи, рјечници) користи у читаоници факултета. Површина библиотеке и читаонице је 150м². Читаоница располаже са 27 читалачких мјеста. Све податке о грађи којом располаже библиотека, корисници могу сазнати на *WEB* сајту Медицинског факултета, који се свакодневно ажурира. Библиотека Медицинског факултета се налази у простору Универзитетског клиничког центра Републике Српске, улица Дванаест беба бб. Библиотека ради сваког радног дана у двије смјене од 08:00 до 20:00 часова.

WEB СТРАНИЦА

На web страницама Медицинског факултета и Универзитета можете брзо, једноставно и лако доћи до потребних података о настави, научно-истраживачком раду, академском календару (календар наставних обавеза), као и другим активностима из домена наших установа.

Web страница Медицинског факултета: www.med.unibl.org

Web страница Универзитета у Бањој Луци: www.unibl.org

О СТУДИЈАМА

Високо школство у Европи пролази кроз велике реформе у које је укључено више од 5600 високошколских институција са око 16 милиона студената. Болоњска декларација је основни, почетни, документ који је одредио циљеве трансформације високог образовања широм Европе. Ова декларација је потписана 1999. године од стране министара 29 европских земаља задужених за високо образовање. Све је почело 1998. године на Универзитету Сорбона у Паризу кад су министри образовања Француске, Велике Британије и Италије потписали Декларацију о "усклађивању архитектуре европског високообразовног система" познату као Сорбонска декларација. Болоњску декларацију је потписало 45 земаља Европе. Обе декларације, заједно са документима насталим кроз процес реформе високог образовања у Европи, чине Болоњски процес.

Болоњски процес има за циљ креирање јединственог европског система универзитетске наставе и истраживања до 2010. године, уз истовремено признавање и задржавање разноликости националних специфичности (култура, језик, традиција и др.). На тај начин се тежи стварању флексибилнијег и ефикаснијег система високог образовања Европе, који би био компетитиван и на глобалном свјетском тржишту знања.

НАЈВАЖНИЈЕ ОДРЕДНИЦЕ БОЛОЊСКОГ ПРОЦЕСА СУ:

- увођење Европског Система Преноса Бодова (ЕСПБ) или European Credit Transfer System (ECTS)
- усвајање нове структуре студија коју чине три циклуса
- промовисање мобилности студената и наставника
- усвајање система упоредивих диплома

Европски систем преноса бодова (ЕСПБ или ECTS) представља јединствен систем квантитативног вредновања уложеног рада студента у стицању знања, способности и вјештина (исходи учења) предвиђених студијским програмом и сваким предметом у оквиру тог програма. Бодови су врста заједничке "валуте" у Европском систему високог образовања, при чему се она заснива на раду студента који је верификован испитом.

На Медицинском факултету Универзитета у Бањој Луци настава се организује и остварају у складу са Правилима студирања заснованим на ECTS систему.

Студијски програми подјељени су на студијске године и семестре. У складу са ECTS системом обим студијског програма износи 60 ECTS бодова у једној студијској години, односно 30 ECTS бодова у једном семестру. Један бод односи се на 25 часова рада студента. Број бодова за поједини предмет одређује се према броју часова наставе (теоријске или практичне, вјежби, семинара и стручне праксе (СП)), времена за учење код припреме за провјеру знања (самостални рад студента-СРС) и оцјењивања (тестови, колоквијуми, завршни испити).

Студијска година се организује у два семестра, гдје се у сваком семестру планира по 15 седмица наставе (зимски и љетни семестар), односно 30 седмица годишње током којих се обавља теоријско и клиничко оспособљавање студента у виду: предавања (П), семинара (С), кабинетских вјежби (КБВ), клиничких вјежби (КЛВ), стручне праксе (СП) и самосталног рада студента (СРС).

Вријеме и начин остваривања појединих облика студија утврђује се академским календаром и годишњим распоредом рада који дефинише студијски програм, а у складу са количином рада потребном за успјешно завршавање сваког појединачног предмета израженом кроз придружене ECTS бодове.

Студент непосредно након завршетка предиспитних обавеза, предвиђених за сваки појединачни предмет, полаже испит. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише **100 бодова**. Бодови се стичу само уколико се, на начин који је предвиђен програмом, успјешно испуне све обавезе. Оцјене на испиту су од 5 до 10, при чему 5 није пролазна оцјена, а 10 је највиша оцјена.

Студент који је положио све испите предвиђене за уписани студијски програм и испунио све остале обавезе прописане Статуом Универзитета и овим правилима стиче диплому уписаног студијског програма.

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ECTS СИСТЕМА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СЕСТРИНСТВО:

- студент у просјеку ради **40 часова седмично**
- укупно оптерећење студента састоји се од похађања предавања и кабинетских и клиничких вјежби, семинарских радова, стручне праксе (СП), консултација, самосталног рада студента (СРС), пројеката, дипломског рада и др.
- уведена је конвенција да **60 бодова** представља квантитативну мјеру оптерећења студента у **једној академској години**, односно 30 бодова у једном семестру
- **један бод одговара 25 часова** рада студента
- бодови се додјељују свакој наставној компоненти у оквиру предмета
- бодови нису оцјене нити их замјењују

МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СЕСТРИНСТВО:

- Основне академске студије сестринства (I циклус) имају 240 ECTS, односно трају 4 академске године. Студент који заврши овај циклус студија добија академско звање **Дипломирана медицинска сестра – 240 ECTS**. Уз диплому студија I циклуса сестринства издаје се и додатак дипломи ради детаљнијег увида у ниво, природу, садржај, систем, правила студирања и постигнуте резултате током студија.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА

Обавезе студената су да:

- редовно похађа све видове наставе
- поштује општа акта факултета и универзитета
- поштује права запослених и других студената на факултету
- учествује у доношењу одлука

Најважнија права студената су:

- упис, квалитетно школовање и објективно оцјењивање
- благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студије
- активно учествовање у доношењу одлука
- различитост и заштиту од дискриминације
- самоорганизовање и изражавање сопственог мишљења
- подједнако квалитетне услове студија за све студенте
- да бира и буде биран у студентски парламент и друге органе универзитета и факултета

ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ УЧЕЊА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СЕСТРИНСТВО

Основни циљ академских студија је пружање неопходног теоријског и клиничког оспособљавања из области сестринства.

Дипломиране медицинске сестре свој рад реализују кроз:

- пружања здравствене заштите на примарном, секундарном и терцијарном ниво,
- образовну и научноистраживачку дјелатност у оквиру научне области здравствених наука.

Посебни захтјеви, циљеви различитих предмета и компетенције, дате су у Силабусима.

Исход процеса учења, способности и компетенције које се планирају развијати у студијском програму сестринство је програм који кроз базичне, медицинске, здравствене и специфичне стручне наставне садржаје омогућава студентима да стекну теоријска знања и практичне вјештине, те да стичу знања из области информационих технологија, истраживања, рјешавање проблема и доношење одлука у тиму здравствене његе. Струка медицинских сестара се непрекидно развија и постаје све захтјевнија. Компетенције и подручја рада медицинских сестара су дефинисани Директивама ЕУ (2005/36 и 2013/55) и документом који је издао Европско вијеће медицинских сестара (EFN, 2015).

КОМПЕТЕНЦИЈЕ СТУДЕНАТА СЕСТРИНСТВА

КАБИНЕТ КЛИНИЧКИХ ВЈЕШТИНА

Кабинети клиничких вјештина су неопходни да се студенти још током студија оспособе да стручно и ефикасно пружају клиничку његу у будућем раду са пацијентима. Савремена опрема ће будућим студентима из области здравствених наука, омогућити усавршавање практичних вјештина. Кабинет клиничких вјештина је опремљен са низом едукативних модела и симулатора, као што су модел за обезбјеђење ваздушног пута, модели за његу новорођенчета, руке за i.v. приступ те бројни други високософистицирани модели, рачунарском опремом, потрошним материјалом и други.

ОСНОВНЕ НАПОМЕНЕ О НАСТАВИ

Настава на Медицинском факултету – студијски програм сестринство у Бањој Луци састоји се из основне и изборне наставе. Укупан број предмета на студијском програму са дипломским радом је 47 од тога број обавезних предмета је 41, број изборних предмета је 5 плус дипломски рад.

Основна настава је обавезан вид наставе и заједничка за све студенте. Изборна настава је такође обавезан вид наставе. Из групе понуђених изборних предмета студент бира један од два понуђена предмета. У табелама од 1-8 приказан је Наставни план студијског програма сестринство.

Амфитеатар Медицинског факултета

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СВЕ ГОДИНЕ СТУДИЈА

Табела 1 и 2. Основна настава прве године студија

ПРВА ГОДИНА 1. семестар

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО									
1. година – 1. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук.бр. часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
1	Анатомија	3(45)	3(45)				60	150	6
2	Увод у здравствену његу (сестринске теорије; процес зд.његе и документација; дијагностичко-терапеутске процедуре)	3(45)	4(60)*		2(30)	80	35	250	10
3	Комуникација у здравственој њези	1(15)	1(15)		2(30)	80	60	200	8
4	Етика и филозофија у здравственој њези	2(30)					20	50	2
5	Основи биофизике	1(15)					10	25	1
6	Енглески језик	2(30)	1(15)				30	75	3
Укупно за први семестар:		12(180)	9(135)	-	4(60)	160	215	750	30
		25 (375)				160	215	750	30

Легенда: П (предавање); КБВ (кабинетске вјежбе); С (семинарски); КЛВ (клиничке вјежбе); * - вјежбе у кабинету клиничких вјештина; СП (стручна пракса)-годишњи ниво; СРС (самостални рад студента); **Укупан бр. часова** за тај предмет = бр. ECTS за предмет x 25 часова

ПРВА ГОДИНА 2. семестар

1. година – 2. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
7	Физиологија	3(45)	2(30)				75	150	6
8	Биохемија	3(45)	2(30)				75	150	6
9	Микробиологија са паразитологијом	2(30)	3(45)				75	150	6
10	Јавно здравље (епидемиологија; превенција и контрола инфекције)	2(30)			2(30)		40	100	4
11	Хигијена	1(15)	2(30)				55	100	4
12	Заштита у радном окружењу и сигурност болесника	1(15)		2(30)			55	100	4
Укупно за други семестар:		12(180)	9(135)	2(30)	2(30)	-	375	750	30
		25 (375)				-	375	750	30
Укупно за прву годину:		1500 часова							60

Табела 3 и 4. Основна настава друге године студија

ДРУГА ГОДИНА 3. семестар

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО									
2. година – 3. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
13	Патологија	2(30)	2(30)				40	100	4
14	Фармакологија	2(30)			1(15)		30	75	3
15	Патофизиологија	2(30)	1(15)				30	75	3
16	Основи хумане генетике	1(15)		1(15)			20	50	2
17	Мултидисциплинарна здравствена њега (ургентна стања; процјена виталних параметара; реанимација)	3(45)	3(45)		2(30)	40	40	200	8
18	Здравствена њега интернистичких болесника (здравствена њега интернистичких болесника, интерна медицина, пропедевтика у интерној медицини)	2(30)			3(45)	120	55	250	10
Укупно трећи семестар		12(180)	6(90)	1(15)	6(90)	160	215	750	30
		25 (375)				160	215	750	30

ДРУГА ГОДИНА 4. семестар

2. година – 4. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		CPC	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
19	Здравствена нега у инфектологији и инфективне болести	2(30)			2(30)	40	25	125	5
20	Здравствена нега неуролошких болесника и неурологија	1(15)			3(45)	40	25	125	5
21	Здравствена нега хируршких болесника и хирургија (здравствена нега хируршких болесника; хирургија; асепса, антисепса)	3(45)			5(75)	100	55	275	11
22	Здравствена нега у кризним ситуацијама	1(15)		1(15)	1(15)		30	75	3
23	Здравствена статистика и информатика	1(15)	2(30)				30	75	3
24	Изборни предмет 1 (1/2)	1(15)			2(30)		30	75	3
Укупно за четврти семестар:		9(135)	2(30)	1(15)	13(195)	180	195	750	30
		25 (375)					180	195	30
Укупно за другу годину:		1500 часова							60

Изборни предмет 1 (студент бира један од два понуђена предмета)

1. Здравствена нега у јединици интензивног лијечења
2. Асистирање код ендоскопских процедура

Табела 5 и 6. Основна настава треће године студија

ТРЕЋА ГОДИНА 5. семестар

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО									
3. година – 5. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		CPC	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
25	Здравствена нега старих и геронтологија	3(45)			4(60)	100	45	250	10
26	Ментално здравље и здравствена нега психијатријских болесника (здравствена нега и ментално здравље; основе психијатрије, збрињавање агресивних пацијената)	2(30)		1(15)	4(60)	100	45	250	10
27	Клиничка фармакологија (сигурна употреба лијекова и прописивање)	1(15)			2(30)		30	75	3
28	Здравствена нега у процесу рехабилитације	2(30)			3(45)		25	100	4
29	Изборни предмет 2 (1/2)	1(15)			2(30)		30	75	3
Укупно за пети семестар:		9(135)	-	1(15)	15(225)	200	175	750	30
		25 (375)				200	175	750	30

Изборни предмет 2 (студент бира један од два понуђена предмета)

1. Ментално здравље у заједници
2. Социјална интеграција особа са онеспособљењем

ТРЕЋА ГОДИНА 6. семестар

3. година – 6. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
30	Здравствена нега у педијатрији и педијатрија (пед.пропедевтика; здравствена нега новорођенчади, дјеце и адолесцената; педијатрија)	3(45)			5(75)	120	35	275	11
31	Здравствене нега у гинекологији и акушерству и гинекологија и акушерство	3(45)			4(60)	100	45	250	10
32	Организација и менаџмент здравственој њези	1(15)		1(15)	1(15)		30	75	3
33	Исхрана и дијететика	1(15)		1(15)	1(15)		30	75	3
34	Изборни предмет 3 (1/2)	1(15)		1(15)	1(15)		30	75	3
Укупно за шести семестар:		9(135)		3(45)	12(180)	220	170	750	30
		24 (360)						750	30
Укупно за трећу годину:		1500 часова							60

Изборни предмет 3 (студент бира један од два понуђена предмета)

1. Здравље младих
2. Сексуално и репродуктивно здравље

Табела 7 и 8. Основна настава четврте године студија

ЧЕТВРТА ГОДИНА 7. семестар

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО									
4 година – 7. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук.број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
35	Њега у примарној здравственој заштити, породици и заједници	3(45)			3(45)	120	40	250	10
36	Палијативна нега (њега на крају живота; менаџмент бола)	1(15)			3(45)	40	25	125	5
37	Здравствена нега онколошких болесника и онкологија	2(30)			4(60)	25	35	150	6
38	Научноистраживачки рад у здравственој њези (сестринска пракса заснована на доказима)	1(15)	1(15)	1(15)			30	75	3
39	Социологија здравља, болести и мултикултура	2(30)		1(15)			30	75	3
40	Изборни предмет 4 (1/2)	1(15)			2(30)		30	75	3
Укупно за седми семестар:		10(150)	1(15)	2(30)	12(180)	185	190	750	30
		25 (375)				185	190	750	30

Изборни предмет 4 (студент бира један од два понуђена предмета)

1. Сестринство у заједници
2. Изабране теме из здравствене његе у дерматовенерологији

ЧЕТВРТА ГОДИНА 8. семестар

4 година – 8. семестар									
Ред. бр.	Назив предмета	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		СРС	Ук. број часова	ECTS
		П	КБВ	С	КЛВ	СП			
41	Педагогија и менторски процес у здравственој њези	1(15)	1(15)	1(15)			30	75	3
42	Промоција здравља (вулнерабилне групе, здравствено васпитање, социјална медицина)	2(30)			2(30)		40	100	4
43	Психологија	2(30)		1(15)			30	75	3
44	Социјално и здравствено законодавство (правни аспекти здравствене његе)	2(30)		1(15)			30	75	3
45	Основе радиологије	2(30)			2(30)		15	75	3
46	Изборни предмет 5 (1/2)	1(15)			2(30)		30	75	3
47	Дипломски рад			2(30)	3(45)	100	100	275	11
Укупно за осми семестар:		10(150)	1(15)	5(75)	9(135)	100	275	750	30
		25 (375)				100	275	750	30
Укупно за четврту годину:		1500 часова							60

Изборни предмет 5 (студент бира један од два понуђена предмета)

1. Изабране теме из здравствене његе у офталмологији
2. Изабране теме из здравствене његе у оториноларингологији

КАРАКТЕРИСТИКЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СЕСТРИНСТВО

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ СЕСТРИНСТВО								
ГОДИНА СТУДИЈА	Теоријско оспособљавање			Клиничко оспособљавање		CPC	Ук.број часова	ECTS
	П	КБВ	С	КЛВ	СП			
1 (12 предмета)	360	270	30	90	160	590	1500	60
2 (12 предмета)	315	120	30	285	340	410	1500	60
3 (10 предмета)	270	0	60	405	420	345	1500	60
4 (13 предмета)	300	30	105	315	285	465	1500	60
Ук.по годинама (47 предмета)	1245	420	225	1095	1205	1810	6000	240
Σ	1890 (45%)			2300 (55%)				
Ук.теоријско и клиничко оспособљавања по Директиви 2013/55/ЕЗ од мин. 4600 сати 1/3 клиничког оспособљавања	4190 (100%)					1810	6000	240
укупан % НПП (49 предмета)	70,0%					30,0%	100%	
Изборни предмети и дипломски рад у ECTS	15 ECTS (предмети) + 11 ECTS (дипломски рад)= 26 ECTS (10,83%)							
Излазни профил	Дипломирана медицинска сестра - 240 ECTS							
Врста студија	Академски (4 године, 8 семестара)							
Вриједност 1 ECTS	25 часова							
Начин студирања	Редовни, ванредни							
Научна област	Здравствене науке							
Област образовања	Здравље и заштита здравља							
Поље образовања	Здравље							
Дисциплина образовања	Сестринство							

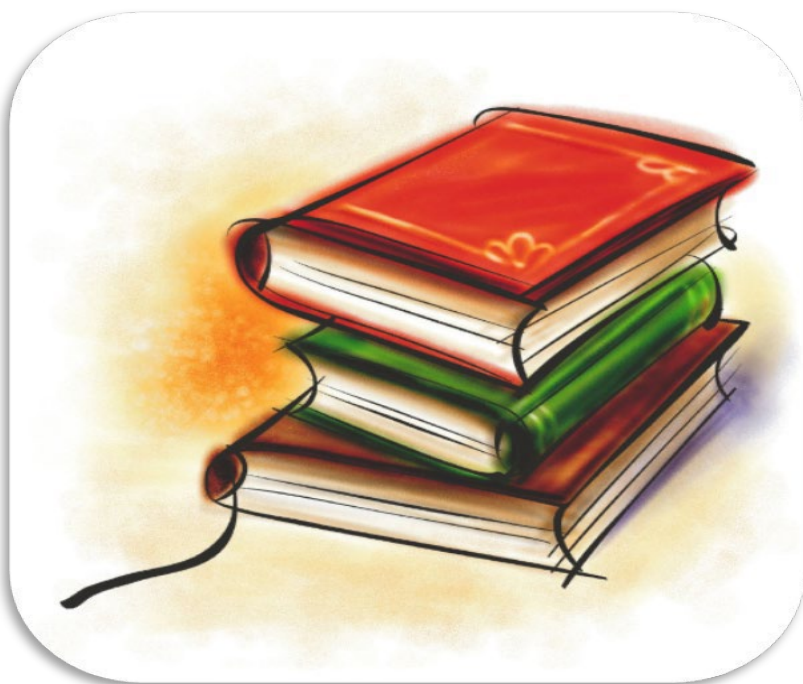
Легенда: П (предавање); КБВ (кабинетске вјежбе); С (семинарски); КЛВ (клиничке вјежбе); СП (стручна пракса); CPC (самостални рад студента); НПП (Наставни план и програм)

ИСПИТНИ РОКОВИ У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ

На основу члана 2. Закона о измјенама и допунама Закона о високом образовању испитни рокови су:

Јануарско-фебруарски
Априлски
Јунско-јулски
Септембарски и
Октобарски

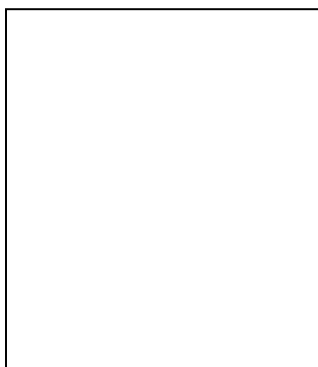
Испитни рокови Јануарско-фебруарски, Јунско-јулски и Септембарски садрже два испитна термина с правом студента да користи оба термина. Априлски и Октобарски садрже једна испитни термин, с тим што Октобарски мора завршити најкасније до 15. октобра

ПРИМЈЕР КАТАЛОГА КЛИНИЧКИХ ВЈЕШТИНА
КАТАЛОГ КЛИНИЧКИХ ВЈЕШТИНА

Увод у здравствену његу

I семестар

Потпис студента

Име и презиме студента: _____

Име оца: _____

Дан, мјесец и година рођења: __

Мјесто рођења: _____

Бр. индекса: _____

Начин испуњавања Каталога:

1. Студент потписује вјештину за коју сматра да ју је усвојио.
2. Наставник (водителј вјежби) супотписује сваку вјештину за коју сматра да је студент усвојио.
3. Водителј предмета потписује Каталог кад су све вјештине из тог предмета потписане од студента и наставника, уз евентуалну провјеру.

Нивои оспособљености:

- А – теоријско познавање извођења вјештине
 Б – видео/видјела је извођење вјештине, али је није сам/а извео/ла
 Ц – вјештину изводи самостално али не рутински
 Д – вјештину изводи рутински

 - Потребан ниво оспособљености за поједину вјештину

Вјештине	Нивои оспособљености				Потпис студента	Потпис Асистента/сарадника
	А	Б	Ц	Д		
Унутрашња организација болничке средине (прим, сек, терц. ниво)						
Процјена болесника (комуникација, прикупљање података, инспекција, преглед, посматрање, мјерење, процјена и документовање података)						
Мјерење температуре: (аксиларно, орално, ректално)						
Мјерење пулса и избор мјеста: (процјена каротидног, радијалног и апикалног пулса)						
Мјерење крвног притиска: (аускултаторно, палпаторно)						
Праћење респирација: (гледам, слушам, осјетим), употреба пулног оксиметра						
Процјена бола (скеле за процјену бола)						
Врсте лијекова, примјена, требовање, чување лијекова						
Путеви уношења лијека у организам, могуће компликације (локалне, системске)						
Примјена лијекова путем дигестивног тракта (орално, сублингвално, ректално)						
Припрема и примјена лијека и.в.						
Пласирање и одржавање i.v. каниле (посматрање мјеста инсерције брауниле,						

компликације, симптоми и знаци, сестринске интервенције)						
Припрема и примјена лијека i.m.						
Припрема и примјена лијека s.c. и i.d.						
Припрема и примјена i.v. инфузије; примјена гравитационог система, инфузомата и перфузора						
Припрема и примјена лијека инхалацијом						
Базичне мјере КПП (методе вј.дисанја, опрема и лијекови)						
Испуњавање упутница за микробиолошке и лабораторијске претраге						
Узимање материјала за лабораторијске претраге (брис, крв, урин)						
Примјена глукометра						
Принципи исхране болесника						
Пласирање и одржавање назогастричне сонде (индикације, контраиндикације и компликације)						
Администрација клизме (индикације, припрема опреме и пацијента)						
Пласирање и одржавање уринарног катетера (припрема опреме и пацијента)						
Прање и дезинфекција руку						
Контрола инфекција, методе						
Класификација и врсте сестринских дијагноза (NANDA листе)						
План здравствене нјеге (сестринска дг (ПЕС модел и САОПИ), постављање циља, сестринске интервенција-спровођење, евалуација зд.нјеге)						
Пријем и отпуст болесника (сестринска медицинска документација)						
Организација радног дана службе зд.нјеге, анализа процеса рада у болничким јединицама, задаци мед.сестре						

Напомена: Студент је дужан овладати свим клиничким вјештинама према горе прописаном нивоу оспособљености (А, Б, Ц или Д) како би приступио усменом/писменом испиту.

Потпис водитеља предмета: _____

ФОРМА ДНЕВНИКА СТРУЧНЕ ПРАКСЕ

ДНЕВНИК СТРУЧНЕ ПРАКСЕ

Упутство за вођење Дневника стручне праксе:

Студент/ица је за вријеме стручне праксе обвезан/на водити Дневник стручне праксе у којем описује радне задатке током једног радног дана.

Студент/ица је дужан/на водити биљешке о садржају и радним активностима сваког дана праксе. За проведене активности уписати дали су проведене самостално, уз асистенцију или посматрањем.

Студент/ица је у обавези да током академске године обави стручну праксу која је интегрисана у ECTS бодове, на начин како је то дефинисано Наставним планом и програмом.

По завршетку праксе студент/ица Дневник стручне праксе предаје на увид и контролу те га овјерава ментор/ица својеручним потписом.

Дневник стручне праксе можете преузети у електронској верзији на веб страници факултета: www.med.unibl.org

Основни подаци о студенту/ици:

Име и презиме:	
Број индекса:	
Академска година:	
Ментор/ица:	

Основни подаци о носитељу стручне праксе:

Установа:	
Адреса:	
Одјел:	
Контакт особа за стручну праксу (тел.број и e-mail):	
Ментори:	
Датум почетка стручне праксе:	
Датум завршетка стручне праксе:	

**Биљешке студента/ице о активностима током извођења стручне
праксе:**

Ментор:

студијски програм

Сестринство

Водич за студенте

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF MEDICINE

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ • РЕПУБЛИКА СРПСКА • БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА